

Sajtóvisszhang

Friedrich Anna: Egyedül nem megy

Tóthfalusi szellemi műhely magyarságunkról

Valaki kiszámolta, hogy az Illyés Közalapítvány budapesti főkuratóriumának ülésén, 0,8 perc jut egy-egy program pénzelésének a megítélésére. Ennélfogva a vajdasági segélyezést illetően azokon múlik minden, akik az itteni alkuratóriumban ülnek. Új fogalmat is megismerhetünk: az etnobiznisz, az etnokorrupció fogalmát. Az anyaországi támogatási politikában egyes alapítványok és intézmények a határon túli klientúrájukkal annyira belterjessé váltak, hogy szinte maffiajelleget öltöttek. Eközben, ha Magyarország az Európai Unió tagja lesz, és a szomszédos országainak is sikerül bejutni oda, a kisebbségi magyarság kérdései akkor sem oldódnak meg. Mert: – Minden magyar nemzeti közösség önbecsülésének az alapját a gazdasági erő határozza meg – mondta ki dr. Egyed Albert, a Magyar Művelődési Intézet vezető munkatársa szombaton Tóthfaluban, A magyarság helyzete a XXI. században témára megtartott tudományos tanácskozáson, amelyet a helyi székhelyű Széchenyi István Stratégiakutató és Fejlesztési Intézet szervezett meg a nemrégiben átadott tóthfalusi új kollégiumi épületben, ahol – ahogyan Utasi Jenő atya, a Széchenyi intézet alapítója, Tóthfalú lelkipásztora is fogalmazott: ez az összejövétel is Lakitelekhöz, Illyefalvához, Szovátához és Lendvához hasonlóan, vajdasági és magyarországi előadók rész-

vételével egy sajátos szellemi műhely megalapozását is szolgálta.

Első ilyen tanácskozás lévén a vajdasági magyarság sorskérdéseiről, illett és kellett a múltba is visszanyúlni. Erről dr. Hódi Sándor tartott előadást, megállapítván, hogy bakot lőttek azzal az állítással, hogy a térség stabilitását a kisebbségi autonómiatörekvések veszélyeztetik. Szerinte ez éppen fordítva van: a térség stabilitását a kisebbségek helyzetének rendezetlensége veszélyezteti, a megoldást pedig – a területi revízió lehetőségének a hiányában – éppen az autonómiák megadása jelentené. S mi lenne a realitás:

– Periklész korában annyian éltek Görögországban, ahány magyar van ma Vajdaságban. És micsoda páratlan kultúrát hoztak létre! A honfoglalás sem volt akármiyen tett a magyarság életében. És ezt a történelmi tettet nagyjából annyian vitték végbe, ahány búslakodó magyar téblábol itt a Délvidéken...

Az ókori görögök is, a honfoglaló magyarok is tudatában voltak valaminek, ami ránk nem jellemző. Közösségben éltek. Tudták, hogy egymásra vannak utalva. Mi viszont kizárólag autonóm emberként akarunk boldogulni, a közösség tagjaként viszont nem találjuk se helyünket, se szerepkerünket, márpedig egyedül nem megy – mondta dr. Hódi.

Hogy milyenek vagyunk valójában, arra vonatkozóan több általánosítást vonhatunk le a 90-es évek elejétől Magyarországon és a szomszédos országokban élő magyarok között végzett kutatások, felmérések adataiból. Dr. Gereben Ferenc, a budapesti Pázmány Péter Katolikus Egyetem tanára – kisebbségsszociológiát és

kultúrszociológiát is tanít – a milyenek vagyunk kérdését Luxemburg példájával vezette be, bemutatván egy XV. századi gótikus épület homlokzatát, ahol az erkölyen évszázadokon át féltve őrzött és megőrzött felirat állt: *Mir wölle blelwe wat mir sin*. Aminek mai megfelelője: *Azok akarunk maradni, akik vagyunk!* Ez a vajdasági magyarokra vonatkoztatva azt jelentené, hogy a vajdasági identitás nem zárja ki a nemzeti, a felekezeti stb. identitást. Hiszen minél gazdagabb kötődési hálózata van egy embernek, annál szilárdabban áll a lábán!

Nos, azért érdemes betekinteni az említett felmérésekbe, hiszen érdekes adatokkal szolgálnak kötődéseinkről. Arra a nyitott kérdésre, hogy mit jelent magyar-nak lenni, elsősorban a vajdaságiakon érződött a kizárólag negatív élmény (7,4 százalék). A nemzeti hovatartozást a közös anyanyelv és vallás által a vajdaságiak 28,2 százaléka élte meg (az anyaországi mutató 9,6 százalék).

– A magyar kulturális identitást újból felismerte a vajdasági magyarság. Miközben a titói korszakban itt már olvasták az Elfújta a szél és más hasonló regények fordítását, addig Magyarországon azokat most olvassák, a vajdaságiak pedig visszatérnek Jókaihoz – mondta Gereben Ferenc.

– A magyarság identitástudata kifejezetten kulturális jellegű, a legfelsőbb eleme a nyelv. A magyar identitástudat érzelmi elemei fokozatosan háttérbe szorulnak és erősödik az összetartozás tudata.

A kutatásokból kiderült, hogy a magyarsághoz tartozás szempontjából a legfontosabb szimbólum a himnusz, majd a zászló és a Szent Korona következik. Ér-

dekes eredményt hozott azonban a történelmi nagyokhoz való viszonyulás kérdése Vajdaságban. A mintegy 550 megkérdezett közül 110-en az első helyre Titót helyezték, s így Szent István a második helyre került 93, Mátyás király pedig a harmadikra 54 szavazattal. Kossuth, Széchenyi, Petőfi, Hunyadi János jóval lemaradtak Tito mögött.

Lesújtó az is, hogy a jelenlegi anyanyelv-használati lehetőségeket figyelembe véve minden téren Vajdaságban mérték a legalacsonyabb értékeket: a hatóság előtt anyanyelvét a magyar lakosság 11 százaléka használhatja, a bevásárláskor 35 százaléka, a munkahelyen 43 százaléka.

Mindezek után Egyed Albert gondolatait érdemes idézni:

– A termelés, a hit, a szellem háromszöge testesíti meg a kisebbségi magyarság megmaradását, ezért Magyarországon újra kell gondolni a támogatási politikát, végig kell gondolni az új stratégiákat, azokat, amelyekkel elérkezhetünk az autonómiához és a hatékonyabb együttműködéshez. Létszükséglet a magyar közösségek önfenntartó képességének a fokozása, de külön odafigyelést igényelnek a szórványtelepülések, a városi lakótelepi (román, szlovák, szerb) tömegben élő szórvány-magyarok. Vajdaságban meg kell csinálni a magyar felsőoktatási intézményt, de itt is lehetséges lesz az egyházi és alapítványi iskolák létrehozása.

A tanácskozás jellegénél fogva Tóthfaluban sok konkrét kérdés és javaslat is elhangzott: az anyaországi támogatás ne népjóléti irányú legyen, olyan nevelést kapjon a magyar ifjúság, hogy magyarrá váljon sürgő-

sen tegyünk valamit a magyar fiatalok felsőoktatási képzéséért, hiszen jelenleg a Szerb Köztársaságban az egyetemisták 1,5 százaléka magyar, miközben a lakosság aránya megközelítőleg 3 százalék.

Az adatok, gondolatok új stratégiák kidolgozásához szolgálnak alapul, a mostani tanácskozásnak tehát szükségszerű folytatása is lesz Tóthfaluban. Annál inkább, mert egyre időszerűbb az elkobzott magán- és egyházi vagyon visszaszármaztatása, amitől a gazdasági alapok erősítését is várhatjuk. Mert mindennemű nemzeti jelleg tekintetében ehhez a témához kell visszatérnünk: a megfelelő gazdasági alapok megteremtése és gazdasági versenyképesség nélkül, az adományoktól, sikeresebb vagy kevésbé sikeres támogatási stratégiáktól való függőségben önbizalmunkat és önbecsülésünket elveszítve képtelenek leszünk megmaradni annak, akik (még) vagyunk.

(Családi Kör, 2002. május 30.)

Szloboda János:

Tudományos találkozó Tóthfaluban

Gondolatébresztő előadássorozat

A múlt hét végén, pontosabban május 25-én, pénteken hasznos és sikeres találkozón vehetett részt az a mintegy félszáz délvidéki/vajdasági magyar értelmiségi, aki eleget tett a szervezők: dr. Hódi Sándor, a Széchenyi István Stratégiakutató és Fejlesztési Intézet

igazgatója, valamint ft. Utasi Jenő, a Logos önálló Grafikai Műhely igazgatója szíves meghívásának, és nagy érdeklődéssel kísérte figyelemmel a Nemzet és haladás. A Magyarság helyzete a XXI. században címen megrendezett tudományos tanácskozás előadásait vagy azok egy részét Ez utóbbi megjegyzést az indokolja, hogy a meghívottak egy része egyéb elfoglaltság miatt nem minden előadást tudott meghallgatni, vagyis az egésznapos előadássorozatnak vagy a délelőtti, vagy a délutáni részén vehetett csupán részt, ami megint csak azt bizonyítja, hogy a madáchi szentencia „sok az eszkimó, és kevés a főka” nálunk fordítva igaz: a szerteágazó, bokros tennivalókhoz képest bizony kevesen vagyunk!

Sajnos, ez volt a helyzet a tanácskozás előadóival is: a bejelentkezett tizenegy neves tudósból, a magyarságkutatás kiváló szakemberei közül végül is csupán hatan tartották meg sikeres előadásukat, aminek ugyanakkor megvolt az az előnye, hogy több idő jutott a vitára és a szünetekben a kötetlen beszélgetésre.

Utasi atya üdvözlő szavai után bevezető előadásában (Kisebbségi sorskérdések a XXI. század elején) Hódi Sándor részletes áttekintést adott a tanácskozáson sorra kerülő témák különféle aspektusairól és a felmerülő kérdések megoldási lehetőségeiről. Különösen figyelemre méltónak tartom azt a bátor megállapítását, hogy a délvidéki magyarságnak az elmúlt évtizedben az anyaország részéről történt anyagi támogatása elhibázott stratégiai megoldás volt, mert a szociális (értsd: népjóléti) gondok megoldása a határon túlról egyrészt lehetetlen, másrészt nincs hatással a nemzeti identitás-

tudat erősítésére. A helyes megoldást a kisebbség kollektív, elsősorban civilszervezet támogatásában kell keresni.

Pecze Ferenc, Péterrévén született, de Budapesten élő tudós A koronatanok a Duna-táji országok alkotmánytörténeti forrásaiban című előadásában figyelemre méltó párhuzamot vont a magyar Szent Korona és más közép-európai országok legfőbb állami jelképének történelmi szerepe és közjogi helyzete, jelentősége között. Elgondolkodtató az az általa levont következtetés, hogy míg szomszédaink kevés kivétellel elmarasztalják a magyar tudománynak és közgondolkodásnak a Szent Koronával mint a magyar állam és nemzet legfőbb jelképével kapcsolatos nézeteit, addig a saját, csaknem azonos tartalmú vagy nagyon hasonló felfogásukat a saját államiságuk szimbólumát illetően teljesen helyesnek és elfogadhatónak tartják.

Gubás Jenő a töle megszokott alaposággal és részletességgel elemezte a pusztuló bántási szóránymagyarság helyzetének kórképét Mint oldott kéve... Helyzetjelentés a bántási magyarság sorsáról és jövőbeni esélyeiről című előadásában, Gereben Ferenc budapesti kutató egy identitás felmérés eredményeit tárta a hallgatóság elé A Kárpát-medence magyarságának nemzeti és kulturális identitása című előadásában. A különféle grafikonok és diagramok által rendkívül szemléletessé tett tényfeltárás során megdöbbentő adatként értesülhettünk arról, hogy a sok tekintetben még az anyaországinál is erősebb nemzettudattal rendelkező délvidéki/vajdasági magyarság nemzeti történelmünk ismeretének aspektusában mennyire elmarad

más országok magyar nemzetrészei mögött: A magyar történelem nagy alakjaira vonatkozó kérdésre ugyanis megkérdezett földijeink többsége Josip Broz Titót tette az első helyre! A felmérést vezető kutató azért közölte megnyugtatásunkra, hogy „történelmünk legnagyobb alakja”, a „felszabadulás” utáni országépítést óriási nép és magyarirtással megkezdő marsall jó társaságba került: utána a második helyen rögtön Szent István következik Vajdaság magyarjai történelmi tudatában. (Annak idején legdemokratikusabbnak kikiáltott iskoláztatásunk bűne!)

Egyed Albert Budapestről A magyar nemzeti közösségek művelődési stratégiája magyarországi nézőpontból címmel tartott nagy információs értékű előadást, melynek során magasra értékelte szűkebb pátriánk egyre fogyatkozó magyarságának kulturális teljesítményét.

Végül Kocsis Mihálynak, a szabadkai Széchenyi István Általános Iskola igazgatójának érdekfeszítő előadását volt alkalmunk meghallgatni A XXI. század kihívásai az oktatásban címen.

Reméljük, az elhangzott tartalmas és gondolatébresztő előadásokkal alkalmunk lesz könyv alakban is megismerkedni. A tanácskozás résztvevői szombat este Zentán megtekinthették Bereményi Géza Hídember című filmjét, másnap pedig kétnapos kirándulásra indulhattak a Vaskapu és Galambóc (Golubac) várának megtekintésére.

(Tiszavidéki Heti, 2002. május 29.)

Gergely József

Az identitástudat nem egyenlő a nemzettudattal

A Széchenyi István Stratégiakutató Fejlesztő Intézet szervezésében szombaton egész napos tudományos tanácskozás zajlott Tóthfaluban. A hallgatóságot és a szakelőadókat a házigazda nevében elsőként **Utasi Jenő** plébános köszöntötte, majd **Hódi Sándor**, az Intézet igazgatója a Kisebbségi kérdések a XXI. század elején címet viselő bevezető előadása előtt néhány szóban ismertette az intézet életre hívásának a körülményeit és a jelenleg is folyó kutatómunka lényegét.

– A jelenleg futó programok egyike a vajdasági magyarság tudástőkéjének, szellemi kapacitásának az összeírása, egy regiszter elkészítése, hiszen a jövő a tudás alapú társadalomé. A másik program az elkobzott egyházi és közjavak, a privát tulajdon számbevételéhez kapcsolódik. Folyamatban van egy ifjúságkutatási, családkutatási projektum, asszimilációs vizsgálatokkal foglalkozunk. Ha minden jól megy, akkor Tóthfaluban hamarosan akár egy európai típusú népőiskola is megkezdheti a működését – mondta többek között Hódi Sándor.

Pecze Ferenc budapesti előadó A koronatanok a dunatáji országok alkotmánytörténeti forrásaiban címmel tartott érdekes előadást. Öt követte a szintén budapesti **Gereben Péter** (Gereben Ferenc. A szerk. megjegyzése), a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karának tanára, aki behatóan kutatja

és tanulmányozza a határon túli magyarok szociológiáját. A vajdasági magyarság identitástudatával kapcsolatos rendkívül tanulságos felmérésről számolt be a hallgatóságnak. **Az identitástudat nem egyenlő a nemzettudattal**, létezik családi, egyházi, tájhoz és vidékhez stb. kötődő identitástudat. A felmérés során 565 személyt kérdeztek ki.

A felmérést – amely lapunkban részletesebb ismeretűt is megérdemel – az előadó részletes tanulmányban adja közre, de röviden a következőképpen foglalta össze: A jugoszláviai Vajdaság erősen fogyatkozó magyar lakosságában 2000 májusában, a Milosević-rendszer bukása előtt egyaránt megfigyelhetők a borúlátás és a megfélemlítettség, valamint a helytállás, az identitáshoz és az identitást erősítő kulturális elemekhez (anyanyelv, vallás, anyanyelvi oktatáskultúra stb.) való ragaszkodás fokozott jelei. A vajdasági magyarok – speciális megpróbáltatásaik ellenére – sok hasonló vonást mutatnak a közép-európai térség többi magyar népcsoportjával. Lelkiállapotuk egyes változási tendenciái is általános jegyeket hordoznak: az identitás emocionális tartalmának csökkenése és egyben tudatosabbá válása, az önkép „feljavítása” az országos méretű „hazafogalom” helyett a lokális és regionális kötődések erősítése, a történelmi vonatkozási pontok hasonló értékrend alapján történő kijelölése stb. Másrészt viszont – sajátos jelleggel – megjelenik a diszkrimináció fokozott érzékelése, a hétköznapi anyanyelvhasználat viszonylagos korlátozottsága, a jól érzékelhető alkalmazkodási készség, valamint a félelem is. A vajdasági magyarok, ha a saját jövőjükre nézvést nem is, de a közép-európai magyarság

esélyeit illetően erősen bizakodóak. Kétség és remény, menekülés és regionális kötődés, félelem és megerősített identitás – mindez együtt jellemzi a vajdasági magyarság közelmúltbeli tudati állapotát.

Egyed Albert Budapestről A magyar nemzeti közösségek művelődési stratégiája - magyarországi nézőpontból címmel tartott összefoglaló előadást. **Gubás Jenő** írását a szerző egészségi állapotára való tekintettel **Gubái Ágota** olvasta fel. Az értekezés egyfajta helyzetjelentés volt a bánági magyarság sanyarú sorsáról és jövőbeni esélyeiről. A késő délutánig tartó tanácskozás hozzászólásai után várták még a szabadkai **Kocsis Mihály** érkezését, aki a tervek szerint a XXI. század kihívása az oktatásban címmel jelentette be előadását. Sajnos, a programban előirányzott előadások egy része az előadók egyéb irányú elfoglaltsága és utazási problémák miatt elmaradt.

A tanácskozás során alkalmi könyvbemutatóra is sor került. Erre az alkalomra jelent meg Hódi Sándor legújabb könyve, ami Magyarok a forrongó Szerbiában címet viseli. A kötetről **Hódi Éva** tartott rövid ismertetőt; a tanácskozás résztvevői kézhez kapták az új kiadványt, majd vita és beszélgetés alakult ki a vajdasági magyarság sorsát leginkább befolyásoló tennivalókról, az anyaország ebbéli szerepvállalásáról, kisebbségünk intézményrendszerének finanszírozásáról stb.

Ma, vasárnap reggel a tanácskozás résztvevői autóbusszal kétnapos kirándulásra indultak, amelynek célja a délvidéki magyar vonatkozású történelmi emlékeink (Kazán-szoros, Galambóc vára stb.) megtekintése.

(Magyar Szó, 2002. május 26.)

Kovács Nándor

A magyarság helyzete

A tóthfalusi plébánia idén átadott kollégiumi előadótértermében tartotta meg tudományos tanácskozását a Széchenyi István Stratégiakutató és Fejlesztő Intézet május 25-én **A magyarság helyzete a XXI. században** címmel. A kiváló szakelőadók helyzetelemző tanulmányaikban mutattak rá a problémákra, kérdésekre, amelyeknek megoldásához mielőbb meg kell találni a legmegfelelőbb módszert, hogy a huszonegyedik század kihívásainak ne szenvedő alanyai, hanem alakítói legyünk. A kiváló szakelőadók, dr. Hódi Sándor, dr. Pecze Ferenc, dr. Gereben Ferenc, dr. Egyed Albert, dr. Gubás Jenő, dr. Kocsis Mihály nemcsak az elmúlt korszak teremtette *helyzet* bemutatására szorítkoztak, hanem előadásaikban utaltak a megoldásokat is tartalmazó lehetőségekre, amelyek valóra váltása nélkül kétségessé válhat megmaradásunk.

A tanácskozás házigazdája, UTASI Jenő atya üdvözölte a megjelenteket, majd dr. HÓDI Sándor, az intézet igazgatója tartotta meg bevezető előadását **Kisebbségi kérdések a XXI. század elején** címmel. Megállapította, hogy a térség stabilitását éppen a kisebbségek autonómiája jelenthetné, hiszen a közösség, a közösségi tudat nélkül kisebbségi kérdésben előrelépés nem várható. Magánharcot vívó autonóm emberként sohasem leszünk képesek olyan értékű teljesítményekre, mint például az ókori görögök vagy a honfoglaló magyarok, pedig számbelileg ők sem voltak többen a Vajdaságban most élő magyaroknál.

Dr. Pecze Ferenc akadémikus előadásában arra mutatott rá, hogyan vannak jelen a koronatanok nyomai a Duna menti országok alkotmánytörténeti forrásaiban. Az egykori történelmi együttélés keretei tehát azt igazolják, hogy a Magyarország körüli országokban a történelem nem 1918-ban, 41-ben vagy 45-ben és nem is 1990-ben kezdődött, hanem jóval korábban.

Az identitás, az önazonosság-tudat nagyon bonyolult társadalmi és lélektani viszonyrendszerét boncolgatta beszámolójában Gereben Ferenc, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem tanára. Ismertette a Kárpát-medencei magyarság körében két évvel ezelőtt végzett felmérés eredményeit, amelyek olykor bizony nagyon eltérő képet adnak arról, miként is állunk a magyarság szempontjából fontos történelmi személyiségek rangsorolásával. Esetünkben a Vajdaságban végzett felmérések eredménye megdöbbentő, hiszen fontossági sorrendben száznál is jóval többen jelölték meg Titót, míg a csaknem hatszáz *megkérdézeti* közül alig kilencvenen *emelték* ki Szent István jelentőségét, Kossuthot negyvenhárman, Széchenyit pedig huszonketten helyezték az első helyre. A nemzeti szimbólumok terén is *leértékelődés* tapasztalható. Verecke még a Kárpátalján is háttérbe szorult, talán azért, mert az emberek saját *értékeiket* nem merik vagy nem tudják kezelni.

Dr. Egyed Albert, a Magyar Művelődési Intézet főosztályvezetője szerint a rendszerváltozás egy *évtizede* után sem alakultak ki még sehol a magyar autonómiák, nem került sor olyan magyarságkutató intézmények létrehozására, amelyek megakadályozhatnák a mind nagyobb ütemben történő szórványosodást. A jövőben

tehát a magyarság szempontjából fontos intézmények támogatására, azoknak az egységes irányításba való bevonására kell helyezni a hangsúlyt. Itt, a Délvidéken áttörési pontot jelenthet a hamarosan beindítható alapítványi és egyházi iskolák létrehozása, amelyeknek támogatásával kizárhatóvá válik az etnobiznisz formája. Mint mondta, a képzési és felsőoktatási rendszert kell kiegészíteni, a teleházak, népfoiskolák, gazdakörök révén pedig *a civil társadalmat kell fejleszteni*. A szabadkai *Széchenyi István Általános Iskola* igazgatója, dr. Kocsis Mihály a XXI. század oktatást érintő kihívásairól *értekezett*. Meglátása szerint az oktatásban is mindinkább a minőségre, versenyképességre, rugalmasságra kell helyezni a hangsúlyt, ugyanakkor azonban nem szabad elhanyagolni a vallást, a családot és a nemzetszeretetet sem.

Dr. Gubás Jenő, az Aracs Társadalmi Szervezet elnöke a bántási magyarság sorsáról és jövőbeli esélyeiről adott helyzetjelentésével egyben rámutatott arra is, hogy az egykézés divatja, a nagycsaládosok iránti megvető magatartás még mindig *érződik*. A nemzettudat hiányának tulajdonítható az is, hogy ha olykor a templomban felhangzik a himnusz, az emberek kionsonnak, nehogy nacionalizmussal vádolják őket.

Az előadásokat követő hozzászólások a társadalmi összefogás, az együttgondolkodás szükségességére mutatottak rá. Dudás Károly a Művelődési Szövetség elnökeként hangsúlyozta, hogy bár a kultúra a megmaradás letéteményese, politikai pártjainknak is fel kell azonban mögötte sorakozniuk ahhoz, hogy a kitűzött célok megvalósulhassanak. Az együttgondolkodás nél-

kül, mint **Szloboda János** fogalmazott, a saját árnyékunktól is rettegünk, nem merünk lépéseket tenni a megoldások felé.

Az egész napos tudományos tanácskozás folytatásaként a szabadkai Széchenyi István Általános Iskola rendezésében megtartott Kárpát-medencei Széchenyi iskolák találkozájának képviselői vasárnap ellátogattak a legnagyobb magyar által egykor hajózhatóvá tett Vaskapuhoz és a vízierőműhöz. (*Hét Nap, 2002.*)

Sorskérdésünk az anyanyelvhez és a valláshoz való ragaszkodás

A tóthfalusi plébánia idén átadott kollégiumi előadótértermében tartotta meg tudományos tanácskozását a Széchenyi István Stratégiakutató és Fejlesztési Intézet május 25-én A magyarság helyzete a XXI. században címmel. A kiváló szakelőadók helyzetelemző tanulmányaikban mutattak rá a problémákra, kérdésekre, amelyeknek megoldásához mielőbb meg kell találni a legmegfelelőbb módszert, hogy a 24. század kihívásainak ne szenvedő alanyai, hanem alakító részesei legyünk. Hódi Sándor, Pecze Ferenc, Gereben Ferenc, Egyed Albert, Gubás Jenő, Kocsis Mihály nem csak az elmúlt korszak "teremtette helyzet bemutatására szorítkoztak, hanem előadásaikban utaltak a megoldásokat is tartalmazó lehetőségekre, amelyek valóra váltása nélkül szinte kilátástalanná válhat megmaradásunk. Az előadásokat követő hozzászólások is ez irányba mutattak, amelyeknek mottója akár a Szloboda János idézte vers-

nek a sorai is lehetnének, amely úgy hangzott, hogy „ne hagyjátok a templomot, a templomot és az iskolát!" A társadalmi összefogás, az együtt gondolkodás szükségessége rá mutatott Dudás Károly, a művelődési szövetség elnöke is, amikor arról szólt, hogy a megmaradásunk érdekében kidolgozott gyakorlati útmutatók mögött politikai párijainknak is fel kell sorakozniuk. Az egésznapos tudományos tanácskozás folytatásaként a Széchenyi István nevét viselő iskolák mintegy száz képviselője vasárnap és hétfőn a Széchenyi által hajózhatóvá tett Vaskaput, a Kazán-szorost, valamint Galambóc várát tekintette meg.

(-dor.: Hírvivő, 2002. június 2.)

Szokolai Zsuzsa

Nemzet és haladás

Tudományos tanácskozás volt Tóthfaluban

A magyarság helyzete a XXI. században című tudományos tanácskozást a Széchenyi István Stratégia-kutató és Fejlesztési Intézet szervezte meg Tóthfaluban a múlt hét végén. A vendégeket és az előadókat **Utasi Jenő** atya, a Logos Grafikai Műhely igazgatója és az Intézet alapítója köszöntötte, majd bevezető előadást tartott **dr. Hódi Sándor**, az Intézet alapítója és igazgatója.

A XXI. század eleji kisebbségi sorskérdéseket taglalva Hódi Sándor behatóan elemezte a délvidéki magyarság pillanatnyi helyzetét is. Rámutatott, hogy a

gyarság pillanatnyi helyzetét is. Rámutatott, hogy a térség stabilitását a kisebbségek helyzetének rendezetlensége veszélyezteti, mert az autonómia-koncepciók megvalósítása háttérbe szorult. *A kiváráásra alapozó politika sem oldja meg a helyzetet, amely szerint az Európai Közösségbe való csatlakozástól várnak elfogadható eredményeket. Megfelelő gazdasági alapok, intézmények, nyelvi kultúra és tudatállapot hiányában az EU-ban ugyanaz a sors vár ránk, mint Szerbiában* – hallottuk előadásában. Hódi Sándor bírálta a támogatási rendszereket is, melyek nem ágyazódnak be egy átfogó nemzetstratégia keretébe. **Pecze Ferenc** akadémikus A koronatanok a dunatáji országok alkotmánytörténeti forrásaiban címmel tartott előadást, majd **Gereben Ferenc**, a Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának szociológia tanára ismertette legújabb kutatásainak eredményét, mely a Kárpát-medence magyarságának nemzeti és kulturális identitására vonatkozik. Az identitástudat nem egyenlő a nemzettudattal – ismertette az előadó, számos adattal is alátámasztva, melyek a magyarság körében végzett felmérések mutatói.

Egyed Albert Budapestről a magyar nemzeti közösségek művelődési stratégiájáról szólt magyarországi nézőpontból. Nagyon sokan egyetértettek vele a magyar felsőoktatási intézmények határokon túli kiépítésének szükségességéről.

Gubás Jenő tanulmányában oldott kévének minősítette a bánási magyarok jelenlegi helyzetállapotát, jövőbeni esélyeire pedig számos indítványt tett. **Gubás Ágota** olvasta fel dolgozatát.

Kocsis Mihály is felszólalt a tanácskozáson, aki a XXI. század kihívásait ismertette az oktatásban.

A hallgatóság és a vendégek egy könyvbemutató résztvevői voltak: dr. Hódi Sándor legújabb könyve itt került először az olvasó kezébe. A szerző *Magyarok a forrongó Szerbiában* címmel folytatja megkezdett naplószerű írásait, amelyek a pszichológia, filozófia és szépirodalmi elemekkel ötvözve elemzik egyéni és közösségi szempontból a magyarság helyzetét a nem csak napi-politikai „zűrzavarban”.

A tanácskozáson előre jelezték a Széchenyi Intézet következő programját is, ifjúság- és családkutatósi projektumok, asszimilációs felmérések vannak készülőben, de tervbe vették egy európai típusú népfőiskola megalakítását is.

A vitában, mely az előadásokat követte, számos konstruktív kezdeményezés hangzott el, ezek arra mutatnak, hogy az eddigi siránkozásokon és önsajnálkozásokon túl tetterő és ötlet is van a délvidéki magyarságban.

(Kikindai Újság, 2002. május 31.)